

Kollektiivse pöördumise algataja

Teie 24.05.2021

Meie .02.2022 nr 1-6/22-30/1

Vastuskiri kollektiivsele pöördumisele „Peatame meediateenuste seaduse muutmise eelnõu“

Lugupeetud kollektiivse pöördumise esitajate esindaja

Riigikogule esitati 2021. aasta 24. mail 1045 allkirjaga kollektiivne pöördumine „Peatame meediateenuste seaduse muutmise eelnõu“. Riigikogu juhatus edastas Teie esitatud kollektiivse pöördumise 1. juunil menetlemiseks kultuurikomisjonile. Kollektiivses pöördumises teete ettepaneku lükata tagasi meediateenuste seaduse muutmise eelnõu. Kollektiivses pöördumises viidatakse asjaolule, et meediateenuste seaduse muutmise seaduse eelnõu keelab lisaks kehtiva meediateenuste seaduse regulatsioonile (§ 19 lg 1) lisaks vihkamise õhutamisele ka vägivallale õhutamise ning pikeneb loetelu, mille alusel vihkamisele ja vägivallale õhutada ei tohi.

Kollektiivse pöördumise esitajate arvates kujutab eelnõu muudatus endas järjekordset katset tõmmata koomale sõna- ja ajakirjandusvabadust ideoloogilise järelevalve kehtestamise kaudu. Pöördumises ollakse kategooriliselt vastu sellele, et suveräänse Eesti Vabariigi rahvusparlament täidab Euroopa keskvõimu tellimust.

Kultuurikomisjon soovis pöördumist arutada 2021. aasta 17. juunil, kuid kuna kollektiivse pöördumise esindajaga ei olnud võimalik ühendust saada, lükati arutelu edasi. Järgnevalt planeeris komisjon arutada kollektiivset pöördumist 16. septembri istungil, kuid pöördumise esindaja ettepanekul lükati arutelu edasi. Kultuurikomisjon arutas kollektiivset pöördumist oma 9. novembri istungil koos Kultuuriministeeriumi esindajatega.

Kultuuriministeeriumi hinnangul on eelnõu algtekstis toodud meediateenuste seaduse §-s 19 toodud loetelu Euroopa Liidu põhiõiguste hartast ning oleks õiguslikult ebaselge see loetelu meediateenuste seaduses nimetamata jätta. Ministeeriumi esindaja sõnul on loetelu kirjas ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ehk sisuliselt juba kehtib ning on kohustuslik täitmiseks kõikidele liikmesriikidele ja Euroopa Liidu institutsioonidele. Kultuuriministeeriumi hinnangul on eelnõu säte sõnastatud parimal võimalikul viisil.

Kultuurikomisjon ei võtnud oma 2021. aasta 9. novembri istungil seisukohta kollektiivse pöördumise osas ning pidas tõenäoliseks kollektiivse pöördumise sidumist Riigikogu menetluses oleva eelnõuga.

2021. aasta 30. novembril teavitati kollektiivse pöördumise esindajat, et kollektiivses pöördumises osundatud temaga tegeldakse ning paluti kollektiivsele pöördumisele

vastamiseks lisaagea, kui võrd otsitakse kompromiss-sõnastust sättele, mis käsitleb vihkamisele ja vägivallale õhutamise keeldu.

Riigikogu komisjon võib pöördumist menetledes otsustada:

- 1) algatada eelnõu või olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu;
- 2) korraldada avalik istung;
- 3) edastada ettepanek pädevale institutsioonile seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks;
- 4) edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitatakse ka komisjoni;
- 5) esitatud ettepanek tagasi lükata või
- 6) lahendada pöördumises püstitatud probleem muul viisil.

Kultuurikomisjon ei toeta kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekut püstitatud viisil (peatada meediateenuste seaduse muutmise eelnõu) ning lahendas pöördumises püstitatud ettepaneku muul viisil ehk meediateenuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu menetlemise käigus.

Kultuurikomisjoni muudatusettepanekuga muudeti kollektiivses pöördumises viidatud eelnõuga muudetava meediateenuste seaduse § 19 lõike 1 sõnastust. Kultuurikomisjoni hinnangul oli eelnõu algtekstis sõnastatud § 19 lõige 1 üldsõnaliselt, mistõttu pidas komisjon vajalikuks konkretiseerida, et meediateenuseid osutades ei tohi pakutav teenus kihutada vihkamisele, vägivallale või diskrimineerimisele, kui sellega põhjustatakse oht elule, tervisele või varale.

Eelnõu algteksti kohaselt ei tohi meediateenuseid osutades üheski saates õhutada vägivalda või vihkamist soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse või kodakondsuse alusel, või alavääristada õiguskuulekat käitumist või kutsuda üles õigusrikkumisele.

Muudatusettepanekuga muudeti § 19 lõiget 1 selliselt, et meediateenuses ei tohi:

- „1) kihutada vihkamisele, vägivallale või diskrimineerimisele ükskõik millise grupitunnuse, sealhulgas kodakondsuse, soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse, poliitiliste veendumuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu, kui sellega põhjustatakse oht isiku elule, tervisele või varale;
- 2) alavääristada õiguskuulekat käitumist või
- 3) kutsuda üles õigusrikkumisele.“

Eelnõu läbis teise lugemise 2022. aasta 9. veebruaril ning Riigikogu täiskogu arvestas kultuurikomisjoni muudatusettepanekut. Riigikogu võttis meediateenuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu vastu oma 16. veebruari istungil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Aadu Must
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee

Urvo Klopets
631 6483 urvo.klopets@riigikogu.ee